

кументообіг», 599 грн. за модуль «Звітність» для юридичної особи на загальній системі оподаткування (мережева версія) [3].

Таким чином, в умовах сьогодення вітчизняним підприємствам і, відповідно вищим навчальним закладам, доцільно ретельно підходити до обґрунтованого вибору інформаційних систем і технологій для забезпечення бухгалтерського обліку в цілому, а не окремих завдань чи видів діяльності з урахуванням переваг і обмежень функціональності й вартості на придбання і підтримання актуальної версії.

Перелік посилань:

1. *Официальный сайт Компании «Первый БИТ: IT-решения для учета и управления» [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.1cbit.ua/1csoft/upravlenie-proizvodstvennym-predpriyatiem>*
2. *Офіційний сайт Корпорації «Парус» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.parus.ua/files/file/Parus-8.pdf>*
3. *Офіційний сайт «М.Е.Doc – Мій електронний документ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.me-doc.com.ua/pages/price_step3_new.php*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДИСКУСІЇ ПРИ ВИКЛАДАННІ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

О.В. Попадинець, канд. екон. наук, доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Дискусія є однією з найстаріших форм організації навчання. Саме тому її роль, ефективність та універсальність перевірені часом і доказів не потребують. Проте, як форма навчання, використання дискусії потребує певної підготовки у методичних питаннях. Викладач економічних дисциплін має володіти мистецтвом організації та проведення дискусії. Адже будь-яке обговорення розпочинається доволі мирно і спокійно. Зауваження зазвичай робляться дрібні і незначні. Однак, у певний момент один з учасників досить різко висловлює свою незгоду, після чого і починається суперечка, коли кожен жадає і намагається перекричати опонента. В таких випадках викладач часто не може впоратися з емоціями аудиторії. І хоча в таких суперечках здатні виникати сміливі й цікаві думки, і навіть, створюватися нові ідеї, а користь може бути значною за рахунок глибокого усвідомлення проблеми – педагог втрачає контроль над аудиторією і тим що там відбувається, і такий спір може просто перейти в особисту ворожнечу і неприязнь.

Можливо, в нашому суспільстві і в економіці, вдалося б уникнути багатьох проблем і помилок, якби обговорення та впровадження різноманітних проектів було б вільним, з відчуттям взаємоповаги, творчим і конструктивним. Як обговорення проблеми зробити творчим? Це потребує доброзичливих відносин в колективі, поваги до думки кожного, готовності винести будь-яке важливе питання на колективне обговорення. Викладач повинен досконало володіти навичками «слухати», бути прикладом для кожного зі своїх студентів, навчати їх такому вмінню, оскільки це необхідно кожному члену суспільства.

Щоб бути якісним «слухачем», необхідно:

- зосереджуватися на головній думці доповідача;
- запам'ятовувати основні моменти прослуханого;
- намагатися зрозуміти план («схему доповіді») доповідача;
- намагатися знайти в почутому матеріалі елементи новизни;
- робити позначки щодо почутого;
- не починати суперечку, доки доповідач не закінчить виступ;
- намагатись оцінити не тільки явне, але і приховане, наприклад, емоційний стан доповідача;
- не давати поради без прохання про це.

Творче результативне обговорення не виникає само собою. Його необхідно організувати та підготувати. Для цього має бути розуміння, що думки кожного є цінністю і її треба вислухати, а потім або прийняти і врахувати, або спростувати, застосувавши докази і факти. Фахівці вважають, що дискусія як тематично спрямована суперечка потребує дотримання таких умов:

- підготовка всіх учасників заздалегідь;
- кожен учасник має чіткі тези свого виступу;
- необхідна «розминка» як активатор дискусії.

Мета дискусії полягає у знаходженні істини, а не у проведенні змагання в словесній майстерності. У яких випадках необхідна дискусія? Зазвичай її проводять коли є протилежні погляди на певний предмет і тільки глибоке обговорення цих поглядів може дати оптимальне рішення.

Типова дискусія зазвичай складається з таких етапів: розуміння предмета обговорення, аналіз і оцінка, прийняття відповідного рішення. При цьому психологічні і інтелектуальні здібності студентів на кожному етапі можуть проявлятися по-різному. Використовуючи індивідуальний підхід, знаючи кожну конкретну аудиторію, викладач має розподілити ролі так, щоб кожен учасник міг показати себе якнайкраще.

Перелік посилань:

1. Аксьонова О. В. *Методика викладання економіки : навч. посіб.* / О. В. Аксьонова. – К. : КНЕУ, 1998. – 280 с.
2. Гальперин А. Я. *Введение в психологию* / А. Я. Гальперин. – М., 1976.
3. Матюнин Б. Г. *Нетрадиционная педагогика* / Б. Г. Матюнин. – М. : Школа-пресс, 1994.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ НАВИЧОК У СПЕЦІАЛІСТІВ З МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ

А.М. Попова, канд. техн. наук

Харківській національній автомобільно-дорожній університет

У сучасний час при розширенні міжнародних контактів між країнами все більше значення має підготовка спеціалістів здатних ефективно взаємодіяти з представниками різних народів та культур. Для цього повинен підвищуватися рівень працівників, особливо зайнятих співпрацею із зарубіжними партнерами. Основним джерелом поповнення кваліфікованих кадрів є молоді спеціалісти, а їх підготовка безпосередньо залежить від рівня викладання економічних дисциплін в зв'язку із новим розширенням взаємодії та європейської інтеграції.

Одним з найважливіших чинником цього є розвиток комунікативних навичок у студентів, з метою їх подальшого розвитку у професійній сфері. Особливостями є поглиблення вивчення іноземних мов з подальшим використанням отриманих знань у діловому спілкуванні з іноземними партнерами.

Основним з головних питань що визначають ля себе спеціалісти економічного профілю: «Які знання необхідні?». Одним з перших головних завдань є вивчення економічних понять, тобто термінології, оскільки вона надає можливість розуміти саму природу понять і надалі відповідно формувати надалі отриманні знання. Однак цей процес є початком визначення подальших шляхів розвитку. При формуванні лекційного матеріалу слід використовувати не тільки логічно ввірені висновки, а ще й надавати можливість зробити самостійні висновки для формування чітких нейронів зв'язків при роботі мозку, що надалі дасть змогу самостійно проводити складний аналіз економічних параметрів та прийняття рішень на базі сформованих знань.

Так сучасні лекції можна умовно розрізнити на основні види: оглядова, проблемна, предметна та установочна. Якщо перші дві по своїй назві дають чітку усвідомлення свого наповнення, а саме огляд нового матеріалу та постановку проблеми; то предметна лекція дає можливість для вирішення раніше названих завдань. Можливість комплексного підходу до викладення матеріалу, приведення різних кутів зору на одну проблему, озвучення конкретних ситуацій та вирішення «реальних» проблем та завдань. Усе це дає змогу самостійно робити логічні послідовні висновки студентам та підвищувати рівень сприйняття та засвоєння матеріалів. Останній названий вид лекції дає можливість сфокусуватися на специфічних питаннях за досліджуємою тематикою та поглибити спеціальні знання за даною тематикою.

Однак при цьому не варто забувати основні вимоги до лекцій, враховуючи особливості іноземних студентів не давати готових рішень і рецептів, а вчити мислити логічно та грамотно. Фокусувати основну увагу на базових поняттях для полегшення сприйняття подальшого матеріалу, оскільки при скривленому сприйнятті основополагаючих аспектів не можливо логічна та чітка реалізація подальших знань у практику.

Поглиблене вивчення матеріалу виконується на семінарських заняттях, де варто комбінувати розрахункову та творчу частину, виконуючи коригування за необхідністю завдяки контролю.

Комплексні заходи дозволять більш ефективно реалізувати завдання підготовки конкурентоспроможних спеціалістів економічного профілю, здатних ефективно працювати у сфері міжнародних економічних відносин.